

Tohtori Väinö Tannerin rintakuvan
paljastaminen

Hallintoneuvoston varapuheenjohtaja Kiiskinen piti hallintoneuvoston puheenjohtajan, lakit. tohtori Väinö Tannerin rintakuvan paljastuspuheen lausuen mm. seuraavaa:

Hallintoneuvosto on tällä kerralla kutsuttu koolle juhlan merkeissä. Syypää tähän juhlakokoukseen on hallintoneuvostomme pitkäaikainen puheenjohtaja tohtori Tanner, josta aikakirjat kertovat, että hän huomenna, 12.3. saavuttaa niin kunnioitettavan iän kuin 75 vuotta. Tätä merkkipäivää osuuskauppaväen on syytä muistaa, sillä onhan tri Tannerin työ maamme osuuskauppaliikkeen hyväksi jat-

kunut jo yli 50 vuotta.

Tanner on ollut jo 1903-05 Turussa Vähäväkisten osuuskaupallisessa yrityksessä ja sen jälkeen monissa eri tehtävissä tullen jo 1908 valituksi SOK:n hallintoneuvostoon ja sittemmin osuuskauppaliikkeen jakautuessa kahteen eri leiriin, maamme työväestön perustaessa oman edistysmielisen osuuskauppaliikkeensä, tämän keskusjärjestön KKn hallintoneuvostoon vuonna 1916. Samoin hän on kuulunut kaupallisen keskusjärjestömme, OTKn, johtokuntaan sen perustamisesta alkaen. Osuusliike Elannon toimitusjohtajana Tanner suoritti varsin pitkän työpäivän. Vuosina 1915-1946 hän johti tätä maamme suurinta osuuskaupallista liikelaitosta, joka tänä aikana kehittyi siksi suurliikkeeksi, jollaisena me sen tänä päivänä näemme. Monet muut osuuskaupalliset toimet ja tehtävät ovat antaneet hänelle runsaasti työtä. Näistä on ennen kaikkea vielä mainittava se pitkä ajanjakso vv. 1927-1945, jolloin tri Tanner oli Kansainvälisen Osuustoimintaliiton presidenttinä joutuen silloin johtamaan osuuskaupallisia asioita myös kansainvälisessä mittakaavassa. Lukemattomat muut tärkeät edustus- ym. -tehtävät on hänelle uskottu, mutta tässä seurassa minun lienee turha niitä ryhtyä luettelemaan, koska kaikki ne varsin hyvin tuntevat.

Osoittaakseen tunnustusta sekä huomioidakseen tämän pitkän ja ansiokkaan osuuskauppaliikkeemme hyväksi suoritettun työn KK, OTK ja Kansa-yhtiöt ovat päättäneet antaa taiteilija Kalervo Kallion tehtäväksi muovailla tämän veistoksen, jonka me nyt paljastamme. Olkoon tämä veistos tunnustuksen osoituksena nykypolvelta ja muistomerkkinä tuleville polville siitä suuriarvoisesta työstä, jonka tri Tanner on maamme edistysmielisen osuuskauppaliikkeen hyväksi suorittanut. Toivottavasti KK tulee huolella vaalimaan tätä veistosta.

Kun veistos on nyt nähtävänämmme, huomaamme, että taiteilija Kallio on muovailussaan onnistunut erittäin hyvin. Hän on tuon graniitin sisältä löytänyt sen Tannerin profiilin, jonka me hallintoneuvokset olemme tottuneet puheenjohtajan pöydän takaa näkemään. Tästä erittäin onnistuneesta työstä pyydän KKn hallintoneuvoston puolesta esittää taiteilija Kalliolle parhaimmat kiitokset.

Tanner: Arvoisat läsnäolijat! Kuuluu ehkä asiaan, että jotakin juhlijankin puolesta lausutaan.

Kolmisen viikkoa takaperin tässä samassa salissa esiteltiin eräs kirjallinen aikaansaannos pienelle läsnäolijajoukolle. Se sisälsi vanhoja puheita, mutta se edusti kuitenkin tavallaan nykyaikaa, paperikautta, se oli kirja, jossa oli ajatuksia. Nyt täällä on paljastettu kivikauteen kuuluva esine, jonka pitäisi osoittaa, millaiselta minä ulkoapäin näytän, edellisen osoittaessa, mitä aikanaan olen sisässäni

pitänyt.

Olen hieman hämmentynyt siitä, että minulle tällainen tilaisuus on järjestetty. Kaikki johtuu siitä, että onnettomuudekseni olen joutunut ikämiesten sarjaan, että lähiaikoina täytän 75 vuotta, mihin minulla itselläni tietenkään ei ole minkäänlaista ansiota. Olen pitänyt liian suurena sitä touhua, minkä tämä minun vähäpätöisyyteni syntymään kohdistuva huomio on aiheuttanut, mutta siitä huolimatta tunnen suurta kiitollisuutta kaikkia niitä kohtaan, jotka tämänpäiväisen tilaisuuden ovat järjestäneet. Kiitos siitä lankeaa lähinnä keskusjärjestöjemme johtokunnille ja todennäköisesti myös niiden hallintokunnille - siitä minulla ei ole lähempää tietoa.

On todettava, että se verrattain pitkä aika, jonka kuluessa minulle on suotu ilo työskennellä maamme osuuskauppaliikkeessä, on ollut minulle mieluisaa aikaa. Ulkonaisesti meidän osuuskaupallinen liikkeemme on sinä aikana kehittynyt huomattavasti, pienestä alusta lähtien. Tällä hetkellä se muodostaa huomattavan taloudellisen voimanlähteen kansantaloudessamme. Miellyttävää tämä työskentely on sitä paitsi ollut siinäkin suhteessa, että kaikilta tahoilta koko toimintakautenani minulle on osoitettu mitä suurinta myötämielisyyttä ja koetettu kaikin tavoin auttaa minua niissä monasti vastuunalaisissakin tehtävissä, joita osakseni on langennut. Tämä työskentely on samalla ollut erinomainen koulutus yhteiskunnallisten kysymysten ymmärtämiseen. Niiltä näköalapaikoilta, joita osuuskaupallisissa keskusjärjestöissämme olen joutunut istumapaikkoinani pitämään, on ollut avarat näköalat kaikkeen siihen, mitä maamme taloudellisesti tarvitsee. Nykyään olen vain evp, eronnut vakinaisesta palveluksesta, ja saan katsoa, mitä nuoremmat voimat tällä hetkellä tekevät. Voimme olla vakuuttuneita siitä, että he tulevat työtä hedelmällisellä tavalla jatkamaan.

Kun tämä kivikautinen työ nyt on edessämme nähtävänä, minulakin on aihetta kiittää sen luoja, taiteilija Kalervo Kalliota. Hän on taitava mies, jopa niin taitava, että on valinnut Kalervon päivän, oman nimipäivänsä, teoksen esittämiseen. Pyydän käyttää tilaisuutta hyväkseni esittääkseni hänelle nimipäiväonnitteluni.

Työskentely taiteilija Kallion kanssa on ollut miellyttävä elämys. Minulla on aikaisemmin ollut käsitys, että tuollaisen veistoksen aikaansaaminen on helppo tehtävä, riittää kun ottaa vain kivistä liian pois ja käyttää sen, mikä on jäänyt jäljelle. Mutta yhteistyömme aikana näin, että tekijältä vaaditaan melko paljon ruumiillistakin työtä, puhumattakaan taiteilijan silmästä. Ne het-

ket, jotka yhdessä vietimme, minä passiivisena, hän työskentelijänä, ovat olleet miellyttäviä hetkiä. Pyydän puolestani kiittää taiteilija Kalliota suoritetusta työstä. Onko se onnistunut, on toisten asia määrätä. Sanon vain, että tällaisesta päästä ei parempaa saanut. Kiitoksia kaikille!

Laakso: Arvoisat läsnäolijat! Ärade svenska gäster! Hallintoneuvoston herra varapuheenjohtajan vetoomuksen ja velvoituksen KKlle ottaa hoiviinsa tämä tohtori Tannerin kiveen veistetty muotokuva ottaa KKn johtokunta ja johto suurella mielihyvällä ja melkoista ylpeyttäkin tuntien vastaan. Täällä tullaan varmasti meidän aikaamme, mutta yhtä varmasti myös meidän jälkeemme hoitamaan tätä arvokasta muistoesinettä niin hyvin kuin vain on mahdollista.

Pyydän käyttää tätä tilaisuutta hyväkseni kiittääkseen myös toisten keskusjärjestöjen johtoa ja johtokuntia, jotka ovat tunteneet kiinnostusta Väinö Tannerin graniittisen rintakuvan aikaansaamista kohtaan siinä määrin, että ovat osallistuneet hankkeen toteuttamiseen. Alusahan suunnitelma oli nimittäin sellainen, että sen olisi kustantanut yksinomaan KK, mutta täällä erittäin mielellään otettiin vastaan esitys, että kaikki keskusjärjestöt olisivat yhdessä tätä aikaansaamassa. Kaikilla kolmella keskusjärjestöllä on myös syytä kohdistaa vilpittömät kiitoksensa aloitteen tekijälle, toimittaja Arvo Tuomiselle. Hän on tämän aatteen isä ja häntä on täydellä syyllä onniteltava.

Voimme olla vakuuttuneita siitä, että tämä veistos tulee kaukaisiin aikoihin tulevaisuudessa puhumaan jäyhästä miehestä, jolla jäyhyydestään huolimatta on ollut erittäin lämmin sydän.

- - - -

Yhteisesti vietetyn kahvitauon jälkeen jatkettiin hallintoneuvoston virallista kokousta.